

12.12.2023

לכבוד

תג"ד עו"ד עירן נהון סג"ד משה חידרה ד"ר גיל לימון
יועץ משפטי, שירות בתי הסוהר מפקד ביס"ר גבעון המשנה ליועמ"ש לממשלה (ציבורי-מינהלי)
בדוא"ל: pniot@ips.gov.il בפקס: 08-9193262 בדוא"ל: gill@justice.gov.il

שלום רב,

הנדון: איזוק בלתי חוקי של מוחזקים במשמורת בבית סוהר גבעון

סימוכין: פנייתנו מיום 17.10.2021; תשובת לשכת השר לבט"פ מיום 2.3.2022; פנייתנו מיום 15.3.2022; פנייתנו מיום 11.4.2022; תשובת יועמ"ש שב"ס (מחוז מרכז) מיום 27.4.2022; פנייתנו מיום 18.4.2023

בשם המוקד לפליטים ולמהגרים ("המוקד") אני פונה אליכם שוב, בהיעדר מענה לפניה קודמת, בעקבות חזרתה של מדיניות בלתי חוקית בבית סוהר גבעון, לפיה מוחזקים במשמורת הגירתית מובלים בין כותלי הכלא בעודם אזוקים.

כפי שאפרט להלן, זוהי פנייתנו החמישית אליכם בנושא. בעקבות פניות קודמות, בשנה שעברה אישרתם כי ההנחיות לפיהן ככלל אין לכבול מוחזקים במשמורת בתוך הכלא הובהרו להנהלת בית הסוהר. חרף האמור, בחודשים האחרונים צוות שב"ס חזר לכבול מוחזקים בין כותלי הכלא, תוך הפרת החוק ופגיעה בזכותם החוקתית לכבוד, בטענה כללית כי "אלו הנהלים".

היות שמדובר בהתנהלות בלתי חוקית וללא סמכות, ובשל פגיעתה החמורה בזכויות המוחזקים במשמורת, נבקש לקבל מענה למכתב זה ללא דיחוי.

1. בחודשים האחרונים נתקלנו במספר מקרים שבהם מוחזקים במשמורת מכוח חוק הכניסה לישראל בביס"ר גבעון מובלים בין כותלי הכלא – לדיונים בבית הדין לביקורת משמורת או לפגישות עם עורכי דין – בעודם אזוקים:

ביום 22.3.2023 לקוח המוקד, שהוחזק באותה עת במשמורת, הובל לפגישה איתי בידיים אזוקות. כאשר ביקשתי להסיר ממנו את האיזוק אזיקי הידיים הוסרו, אך במקום זאת הוא נאזק ברגליו. בקשתי להסרת האיזוק לגמרי סורבה ע"י איש שב"ס, בטענה כללית כי נשקפת מרשי מסוכנות, ללא פירוט או אסמכתה לכך.

ביום 4.4.2023, מרשי הנ"ל הובל לדיון בבית הדין לביקורת משמורת בענייניו כאשר ידיו אזוקות. לשאלתי מדוע מרשי מובל אזוק לדיון, בניגוד לדיון ולהנחיות, השיבה אשת שב"ס כי ישנה הנחיה להוביל את כל המוחזקים במשמורת אזוקים.

בביקור לקוחה של המוקד ביום 21.6.2023, עו"ד עדי כורס ליבנה ראתה שני מוחזקים מובלים לאגף **כאשר ידיהם אזוקות אחת לשניה**.

ביום 19.7.2023 שלושה לקוחות אחרים של המוקד הובלו בין כותלי הכלא אזוקים. הראשון הוכנס לחדר הפגישה עם עו"ד אזוק ברגליו. לשאלתי עו"ד כורס ליבנה מדוע הלקוח שלה אזוק,

השיב הסוהר שהוביל אותו ש"אלו הנהלים". כאשר עוה"ד השיבה שהיות שהלקוח שלה אינו אסיר פלילי, אין לאזוק אותו – **נאמר לה "ככה זה" ושהיא מוזמנת לפנות למפקד**. כעבוד מספר דקות חזר הסוהר עם סוהר נוסף, אמר לעו"ד כורס ליבנה שהיא צדקה, התנצל והסיר את האזיקים. שני הלקוחות האחרים שעוה"ד פגשה באותו היום הוכנסו לחדר ללא איזוק, אך בדרכם חזרה לאגף נאזקו שוב.

ביום 23.7.2023 לקוח של המוקד הובל לפגישה עם באת כוחו אזוק בידיו, ואזיקיו הוסרו רק כאשר הוכנס לחדר הפגישות.

ביום 18.8.2023, בעת כניסה לבית הסוהר לצורך ייצוג בדיון בביה"ד לביקורת משמורת, עו"ד עדי כורס ליבנה ועו"ד נטע מישלי מהמוקד ראו מספר מוחזקים מובלים אזוקים ליד חדר בית הדין, אחד אף הוכנס אזוק לדיון. מוחזק אחר (לקוח המוקד) הובל חזרה לאגף בעודו אזוק. לשאלת עו"ד כורס ליבנה מדוע המוחזקים אזוקים, **השיבה אשת שב"ס כי הנוהל הוא לאזוק את כל המוחזקים ב"שטח הפתוח"**.

בנוסף לכל אלה, עורכי דין אחרים מסרו לנו שגם לקוחותיהם המוחזקים במשמורת הגירתית הובלו אזוקים לפגישות איתם, כאשר המקרה האחרון שעליו דווח קרה השבוע.

2. התנהלות זו מהווה הפרה מפורשת של החוק. כפי שציינו בפניותינו הקודמות, תקנה 23 לתקנות בתי הסוהר, תשל"ח-1978 מסמיכה את האחראי על העברת אסירים לכבול את ידיו ורגליו של אסיר **פלילי** רק אם ראה צורך בכך; ולגבי אסיר אזרחי, כגון מוחזק במשמורת לפי חוק הכניסה לישראל,¹ **רק אם הוא מנסה להימלט**. לכן, **כבילה גורפת של מוחזקים המובלים לדיונים ולפגישות, ללא הפעלת שיקול דעת ובחינת קיומה של סכנת הימלטות, היא לא חוקית**.

3. העקרונות העומדים בבסיס כללים אלו הוא מניעת הפעלת כוח בלתי מידתית ומניעת פגיעה בלתי מידתית בזכותם החוקתית של מוחזקים במשמורת לכבוד. לכבילת המוחזק יש מימד משפיל, המאיר אותו באור "פלילי ומסוכן", ללא כל הצדקה.

4. כבילה גורפת של מוחזקים אף עומדת בניגוד להנחיות שהוצאו בעקבות שלוש פניותינו הקודמות אליכם בנושא. נזכיר כי במענה שקיבלנו משלכת השר לביטחון הפנים ביום 2.3.2022 נמסר כי **"הכלל המנחה הוא ששוהה לא ייכבל, אלא אם נערכה הערכת מצב לפיה קיים חשש סביר שהוא עשוי להימלט או קיימת אפשרות כי יפגע באחר"**; וכי "נוכח חשיבות הנושא, הונחה יועמ"ש מחוז מרכז בשב"ס להמשיך לערוך ביקורים עיתיים במקום, וככל שיעלו פערם, אלו יטופלו במהירות הנדרשת". כן נזכיר כי בתשובה לפניות נוספות מטעמנו בנושא, בהן התרענו על כך שהוראות החוק בנושא כבילת מוחזקים עדיין מופרות, נמסר לנו מיועמ"ש מחוז מרכז בשב"ס כי **"נערך ברור נוסף מול מפקד וסגנית מפקד המתקן, אלו מברור כי שבו והבהירו כי ההנחיות הן ככלל לא יכבלו שוהים בעת היציאה מהאגף, לא יכבלו בהתאם בפני דין או בזמן הגעתם לפגישה עם עורך דינם אלא ובכפוף לקיום הנחיות פרטניות"**.

- תשובת לשכת השר לביטחון הפנים מיום 2.3.2022 מצ"ב ומסומנת א'

- תשובת יועמ"ש מחוז מרכז בשב"ס מיום 27.4.2022 מצ"ב ומסומנת ב'

¹ פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971 מגדירה בסעיף 1 "אסיר אזרחי" כאסיר שאינו אסיר פלילי.

5. בנוסף, המקרים שתוארו לעיל מצביעים על כך שלא קיימת בביס"ר גבעון כל הנחיה ברורה לגבי הנסיבות שבהן הדין מתיר איזוק של מוחזקים במשמורת הגירתית, מצב שמוביל להחלטות שרירותיות ומפלות.
6. לנוכח האמור, נבקש כי הוראות תקנות בתי הסוהר יחודדו בפני כל הנוגעים בדבר, וכי תפורסם הנחייה ברורה לפיה אין לאזוק מוחזק במשמורת הגירתית ללא הערכת מצב פרטנית ממנה עולה שהמוחזק הספציפי מנסה להימלט.
7. בשל חשיבות הנושא, אנו מצפות לקבל את התייחסותכם ללא דיחוי.

בברכה,

מיכל שורח, עו"ד
המוקד לפליטים ולמהגרים

העתק:

רב כלאי מירב בן דוד יהודאי, הממונה על פניות ותלונות הציבור, שב"ס (בטופס אלקטרוני)

מדינת ישראל
המשרד לביטחון הפנים
השר לביטחון הפנים

בלמ"ס

כ"ט באדר א' תשפ"ב
2 במרץ 2022
סימוכין - 5700-0069-2021-004629

לכבוד
עו"ד מיכל שוורץ
המוקד לפליטים ולמהגרים

שלום רב,

הנדון: מענה לפנייתך - כבילת מהגרות אחת לשנייה במהלך העמסת כבודה בכלא גבעון

בעקבות האירוע המוזכר בפנייה, מתקיימת בדיקה ובחינה האם קיים פער בין הוראות החוק הרלוונטיות לנושא לבין הוראות הכבילה הניתנות במקום, הלכה למעשה.

בהתאם לאמור, יועמ"ש שב"ס הנחה את יועמ"ש מחוז מרכז להגיע לביס"ר גבעון ולברר את הנושא מול הגורמים הרלוונטיים, וככל שיהיה בכך צורך - לחדד את הוראות הכבילה בתאם לחוק.

בהתאם לבדיקתו של יועמ"ש מחוז מרכז, סוכם כי הכלל המנחה הוא ששוהה לא ייכבל, אלא אם נערכה הערכת מצב לפיה קיים חשש סביר שהוא עשוי להימלט או קיימת אפשרות כי יפגע באחר:

1. שוהים - יובאו כבולים בידיהם בלבד עד לתא ההמתנה לדיון. בעת יציאתם לדיון

המשפטי לא יהיו כבולים, לא בדרך לאולם הדיונים, ולא במהלך הדיון ובחזרה ממנו.

2. שוהות - בשל הקרבה של אגף הנשים למתחם בית הדין, השוהות לא יכבלו כלל במהלך

העברתן לדיונים בבתי הדין למשמורת.

במסגרת הערכת מצב, יובאו בחשבון שיקולים שונים, כגון מידת המסוכנות הנשקפת מהשוהים, התנאים הפיזיים של בית הסוהר ואולם הדיונים, קיומו של מסדרון ייעודי להעברת שוהים, המרחק הפיזי שבין אולם הדיונים לאגף השוהים, מספר השוהים המוחזקים באותה עת באולם וכדומה.

אציין כי נוכח חשיבות הנושא, הונחה יועמ"ש מחוז מרכז להמשיך לערוך ביקורים עיתיים במקום, וככל שיעלו פערים, אלו יטופלו במהירות הנדרשת.

בברכה,

נגה ספרא
יועצת השר

- בלמ"ס -

ב

לשכה משפטית מחוז מרכז	
תאריך	: כ"ו בניסן, התשפ"ב 27 אפריל, 2022
תיק	: מחוז מרכז: עתירות יעוץ משפטי, : מחוז מרכז: עתירות מחלקת ביקורת מבקרים רשמיים- יחידות
אסמכתא	: 35571022

**עו"ד מיכל שורץ
המוקד לפליטים ולמהגרים**

ממ"ז מרכז
יועמ"ש שב"ס
ק. אגם מחוז מרכז
מפקד ביס"ר גבעון

הנדון: מענה לכבילת מוחזקים במשמורת הגירתית בביס"ר גבעון

- סימוכין: 1. מכתבך מיום 15.3.22
2. פנייתך במייל מיום 10.4.22
[26539722]

ראשית ובהמשך לשיחתנו, אבקש להתנצל על העיכוב בהעברת המענה, הח"מ החל את תפקידו בימים האחרונים ופנייתך הועברה לעיונו.
לגופם של דברים תובא התייחסות כדלקמן:

1. התייחסות בדבר אופן כבילת שוהים במשמורת ככל שהדבר נדרש, הועברה אליך מטעם הלשכה המשפטית של שב"ס ביום 12 לדצמבר 2021 [סימוכין: 85501121].
2. מבלי לחזור על האמור ובהתמצית, צוין כי לאור הטענות שעלו נערכה בדיקה מעמיקה של הנתען של יועמ"ש מחוז מרכז דאז מול בית הסוהר תוך חידוד הנחיות בדבר הכלל לפיו השוהים לא יכבלו שלא במקרים פרטניים ולאחר קיום הערכת מצב המעלה חשש סביר להימלטות/פגיעה באחר תוך שיילקחו בחשבון שיקולים של מסוכנות הנשקפת מהשוהה, התנאים הפיזיים של בית הסוהר, מספר השוהים נכון לאותה העת וכיוצ"ב.
3. בפניה מיום 13.3.22 נטען על ידך כי ארבעה מוחזקים המשמורת מובלים כאשר הם כבולים לבית הדין למשמורת וכן לקוח שלך הובא לפגישה עמך בחדר לשכת עורכי הדין כאשר הוא כבול.
4. פנייה נוספת ליועמ"ש מחוז מרכז מיום 10.4.22 מציינת כי שוב הובלו כבולים כאשר הם אזוקים אחד לשני תוך שמצוין לטענתך מפי הסוהרת כי זה הנוהל במקום.
5. בהמשך לאמור נערך בירור נוסף מול מפקד וסגנית מפקד המתקן, אלו מברור כי שבו והבהירו כי ההנחיות הן ככלל לא יכבלו שוהים בעת היציאה מהאגף, לא יכבלו בהתאם בפני דיין או בזמן הגעתם לפגישה עם עורך דינם אלא ובכפוף לקיום הנחיות פרטניות כאמור במענה לעיל ובמענה הקודם.

6. ככל ובעתיד יעלו טענות נוספות הנך מוזמנת ליצור קשר עם הח"מ.
7. לידיעה.

בברכה,

**רועי קליפה
מ"מ יועמ"ש מחוז מרכז**

